

Wetenschap&Onderzoek

Meer competitie vraagt om maatwerk

KNLTB: verdubbeling aantal competitie spelers gewens

FOTO: AFKOMSTIG UIT TENNIS IN NEDERLAND

In de afgelopen veertig jaar is tennis uitgegroeid tot een van de grootste sporten in Nederland. Gemeten naar aantallen leden van verenigingen is het de tweede sport van het land. In geen ander Europees land zijn zo veel tennissers lid van een tennisvereniging als in Nederland. Toch kent ook tennis zo zijn uitdagingen. Het aantal leden is de afgelopen jaren teruggelopen. Jaarlijks melden velen zich aan om te tennissen, maar even zovelen melden zich ook weer af. De bond ziet competitie-spelen als een middel om tennissers langer vast te houden. Maar waar vind je ruim 200.000 nieuwe competitie spelers?

DOOR HUGO VAN DER POEL EN SVEN BAKKER

Het belang van de competitie voor de toekomst van tennis in Nederland is evident. Competitie is de kern van tennis als wedstrijd sport, beantwoordt aan de behoefte van leden om prestatief tennis te kunnen spelen, bindt leden aan tennis en is ook in sociaal opzicht van belang, omdat het wordt beoefend in teams en spelers met elkaar in contact brengt. Tennissers die betrokken zijn bij de competitie, zeggen minder snel hun lidmaatschap op dan niet-competitie spelers. Zowel bond als vereniging is daarbij gebaat.

Drie van de vier

De KNLTB streeft ernaar dat uiteindelijk drie op de vier leden competitie spelen. Omgerekend betreft dit 450.000 competitie spelende tennissers. Daarmee heeft de KNLTB voor zichzelf een grote opgave geformuleerd. Nu speelt één op de drie leden competitie (zie tabel 1).

Bij elkaar opgeteld spelen ruim 200.000 individuen in een of meer KNLTB-competities. Daarnaast doen zo'n 30.000 kinderen mee aan het programma 'tenniskids'. 50.000 tennissers doen mee aan twee of meer competitie. Van de speelsterktheniveaus 1 tot en met 7 doet het merendeel van de

tennissers aan competitie, maar vanaf de omvangrijke categorie 8 (zeg maar: de recreanten) ligt dat een stuk lager.

Zo'n 125.000 leden hebben een speelsterkte van 7 of hoger (een lagere speelsterkte betekent een hoger niveau). Stel dat een kleine 100.000 leden met minimaal speelsterkte 7 deelnemen aan de competitie, dan maakt dit dat er rond de 100.000 competitie spelers met speelsterkte 8 zijn. Ruim 300.000 leden met speelsterkte 8 nemen dus (nog) niet deel aan de competitie. Van niveau 9 (beginners) nemen we aan dat die doorgaans niet deelnemen aan de competitie.

TABEL 1 AANTAL UNIEKE COMPETITIE SPELERS 2013-2014 NAAR LEEFTIJD SKLASSE.

	Aantal unieke competitie spelers	Aantal unieke KNLTB-leden	Aandeel competitie spelers in procenten
Jeugd (t/m 17 jaar)	31.543	127.000	25
Senioren (18 t/m 34 jaar)	37.838	95.000	40
Veteranen (35 jaar en ouder)	134.860	388.000	35
Totaal	204.241	610.000	33

Aantal jeugdcompetitie spelers is exclusief tenniskids (ruim 30.000). Aantal KNLTB-leden is per 30 september 2013.

Bron: Tennis in Nederland.

TABEL 2 SPEELSTERKTEOPBOUW ENKELSPEL KNLTB-LEDEN 2014.

Speelsterkte	Aantal KNLTB-leden	Percentage KNLTB-leden
1	157	0,0
2	639	0,1
3	3.507	0,6
4	5.768	0,9
5	14.518	2,4
6	32.522	5,3
7	67.601	11,1
8	418.310	68,6
9	66.540	10,9
Totaal	609.562	100

Bron: Tennis in Nederland.

Van de 388.000 35-plussers spelen er 135.000 competitie (zie tabel 1), en dus 253.000 niet. Bij de groep 18-35 jaar spelen 57.000 leden geen competitie en bij de jeugd tot 18 jaar doen 66.000 leden niet mee aan de competitie/tenniskids. De doelstelling van de KNLTB om 75 procent van de leden te laten deelnemen aan de competitie, kan dus niet gehaald worden met alleen de jeugd.

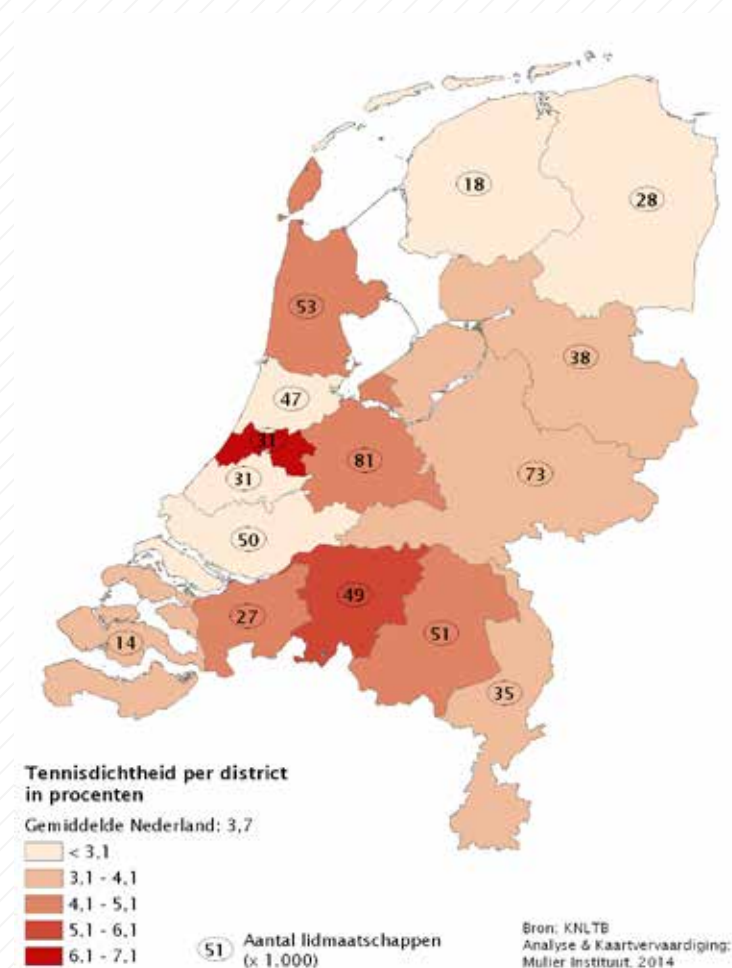
Als ook meer volwassenen competitie gaan spelen in de weekenden en avonden, beperkt dat de mogelijkheden voor de jeugd. Dan blijven de middagen over, in het bijzonder de woensdagen en vrijdagmiddag, omdat die uitloopmogelijkheden hebben. De uitbreiding van competitie-mogelijkheden moet dan vooral worden gezocht in verlenging van de competitie, omdat in de huidige voorjaarscompetitie bij veel verenigingen de maximumcapaciteit al is bereikt.

Voor de groep tennissers tussen 35 en 55 jaar zal vaak gelden dat het ouders met kleine kinderen betreft, die in het weekeinde een grote druk op de agenda ervaren. Deze groep zal waarschijnlijk de meeste belangstelling hebben voor competitie in de avonden op doordeweekse dagen. Daarbij heeft de vrijdagavond het voordeel dat het niet zo erg is als het wat later wordt. Op andere

avonden is een strakke tijdplanning gewenst. De wedstrijdvorm waarbij twee dubbels worden gespeeld, twee keer gemengd en waarbij de derde set is vervangen door een tiebreak, is een

voorbeeld van een wedstrijdvorm die goed te plannen is tussen 19.00 en 22.00 uur. Het is tevens een competitievorm die fysiek minder belastend is en kan worden volgehouden tot op hoge leeftijd. Competitiespelen overdag is een interessante optie voor verenigingen met veel leden boven de 65 jaar. De groep 55-65 jaar (90.000 leden!) zal voor het overgrote deel nog werken en maar voor een beperkt deel geïnteresseerd zijn in competitie overdag. Ook deze groep zal overwegend 's avonds willen spelen, of toch in het weekeinde. Dan is verlenging van het seizoen een interessante optie, omdat zo door het jaar heen meer weekeinden beschikbaar komen voor de competitie.

FIGUUR 1 AANTAL LIDMAATSCHAPPEN EN TENNISDICHTHEID PER KNLTB-DISTRICT, AANTAL X 1.000 EN TENNISDICHTHEID IN PROCENTEN.

Bron: Tennis in Nederland.

Tennisdichtheid

Bij het opzetten van competities dient ook rekening te worden gehouden met het aantal beschikbare tegenstanders. Er bestaan tussen districten grote verschillen in ledenaantallen (zie figuur 1). Zeeland kent met 14.000 het kleinste aantal leden, Utrecht (81.000) het grootste. Utrecht heeft dezelfde oppervlakte als Zeeland en Friesland, maar telt per vierkante kilometer vijf keer zo veel KNLTB-leden. Dit betekent dat in het district Utrecht minder grote afstanden hoeven te worden afgelegd om tegen een ander team te spelen dan in Zeeland (of Friesland). Als we even terugdenken aan het voorbeeld van een avondcompetitie voor de groep 35-plussers, hierboven genoemd, dan zal die door de langere reistijden in Zeeland of Friesland waarschijnlijk minder aantrekkelijk worden bevonden dan in Utrecht. Daar komt nog bij dat de verschillende leeftijdsgroepen ongelijk verdeeld zijn over de districten. Utrecht kent nog steeds instroom van jongeren, Zeeland en Friesland vergrijzen en krimpen in bevolkingsomvang.

Harmonisatie

Nu al is er geen sport in Nederland die zo veel verschillende compe-

titievormen heeft als tennis. Om dit organisatorisch beheersbaar te houden is harmonisatie van dat aanbod gewenst. Idealiter ressteren er minder, maar wel grotere competities, zodat er meer wedstrijden in de nabije omgeving kunnen worden gespeeld. Met name voor de grote groep met speelsterkte 8 zou dat goed moeten kunnen. Tegelijkertijd moge duidelijk zijn dat er ingespeeld moet worden op de grote verschillen qua leeftijdsopbouw, grootte van verenigingen, aantal verenigingen in de omtrek, maar ook qua seizoenslengte en de beschikbaarheid van banen. Kortom, het is zoeken naar een balans tussen harmonisatie enerzijds en agendatechnisch maatwerk op districts- en regioniveau anderzijds, wil de bond kunnen slagen in haar opgave twee keer zo veel leden te trekken en te herbergen in de competitie. ●

Hugo van der Poel en Sven Bakker zijn respectievelijk directeur en onderzoeker bij het Mulier Instituut. Samen voerden zij de redactie over *Tennis in Nederland*. *Tennis in Nederland* is het derde brancherapport sport dat door het Mulier Instituut en Arko Sports Media is uitgebracht, dit keer in samenwerking met de KNLTB. Het eerste exemplaar is op 11 februari tijdens het ABN AMRO World Tennis Tournament door Esther Vergeer aangeboden aan Mariken Leurs, plaatsvervangend directeur Sport van VWS.

Column

De pret in gezondheid

Koen Breedveld

Gezondheid is niet leuk. Wie aan zijn gezondheid denkt, moet vooral veel laten. Een taartje hier, een ijsje daar: de geneugten van nu moeten wijken voor de zorg over later. Bier en sigaar doen verlangen naar meer, maar hart en longen vragen vooral om minder.

Sport vormt de positieve uitzondering op de regel dat je je dingen moet ontzeggen om gezond te blijven. Sporten doe je omdat je er plezier aan beleeft. Omdat je er aardigheid in schept om met je makkers of je vriendinnen lekker bezig te zijn. Omdat het leuk is een potje te winnen, een mooi punt te maken of een record te breken. Sport is natuurlijk niet altijd leuk,

maar voor wie wil vormt sport een mooie manier om spelenderwijs gezond te blijven.

Die kans is ook de politiek en beleidsmakers niet ontgaan. VWS, GGD's, zorgverzekeraars en de medische advieswereld hebben sport en bewegen omarmd. Sport is de vierde poot in de tafel van de gezonde leefstijl: rookt, drinkt en eet minder maar beweeg meer, en u en uw portemonnee varen er wel bij.

Die functie van troetelbeer van de preventieve gezondheidszorg heeft de sport veel gebracht. Er is geen politicus die nog durft te verkondigen dat het maar eens afgelopen moet zijn met al dat gesport. Media buitelen over elkaar heen om de blijde bewegboodschap te verkondigen, gemeentes zetten zich in voor vitale wijken en gezonde kantines.

Overheidsnota's staan tegenwoordig bol van sport, althans van sport en bewegen. Sport zelf lijkt er steeds minder toe te doen. Sport wordt steeds meer uitwisselbaar met activiteiten als de hond uitlaten, fietsen of tuinieren. Als er maar bewogen wordt. In kranten en tijdschriften verschijnen vooral artikelen over de waarde van sport voor gezondheid of cognitie. Dat sport ook vooral leuk is, en in zichzelf betekenisvol, daar lees je steeds minder over. Sport heeft pret gebracht in het soms wat sombere debat over gezondheid. De vraag blijft hoeveel pret de sport daar zelf van heeft.

Koen Breedveld
Directeur Mulier Instituut